

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **E.CH.O., spol. s r. o.**, se sídlem Václavkova 43, Brno, zastoupeného JUDr. Ludvíkem Ševčíkem, ml., advokátem se sídlem Kobližná 19, Brno, proti žalovanému: **Magistrát města Brna, odbor rozpočtu a financování**, se sídlem Malinovského nám. 3, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2008, čj. MMB/91230/08, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 5. 2010, čj. 29 Ca 116/2008 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**
II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

Rozhodnutím ze dne 29. 4. 2008, čj. MMB/91230/08, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti platebnímu výměru č. 7107 na místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství ze dne 1. 4. 2008, čj. ORF/08/3089/I./Kl, kterým Úřad městské části města Brna Brno - Židenice vyměřil žalobci místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství, a to umístění kovové konstrukce – prodejního zařízení, které zabírá veřejné prostranství parc. č. 8401/5 (12 m^2), parc. č. 8401/6 k (11 m^2), p. č. 8146/6 (25 m^2) v k. ú. Židenice v rozsahu 48 m^2 za období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007 v částce 70 080 Kč.

II.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 3. 5. 2010, čj. 29 Ca 116/2008 - 18, zamítl.

Krajský soud uzavřel, že povinnost platit místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství a povinnost platit nájemné podle uzavřených nájemních smluv

představují dva zcela odlišné právní instituty. Situaci nelze chápat tak, že se jedná o dvojí platbu za užívání téhož. Existence nájemních smluv neměla podle krajského soudu vliv na povinnost zaplatit místní poplatek za užívání veřejného prostranství. V tomto směru krajský soud citoval i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2009, čj. 9 Afs 86/2008 - 89, č. 1934/2009 Sb. NSS, a názory plynoucí z odborné literatury.

Dále krajský soud konstatoval, že postoj žalobce, který odmítá nárok na výběr místního poplatku za zvláštní užívání veřejného prostranství, umístění kovové konstrukce – prodejního zařízení, není správný. Jeho povinnost platit nájemné totiž vyplývá z nájemních smluv soukromoprávního charakteru, zatímco povinnost platit místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství vyplývá ze skutečnosti veřejnoprávního charakteru. Konkrétní část veřejného prostranství pak byla užívána výlučně žalobcem. Krajský soud uzavřel, že žalobce tím, že na pronajatých pozemcích vystavěl zařízení sloužící pro poskytování prodeje [§ 4 odst. 1 věta prvá zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“)], přičemž pronajaté pozemky jsou výslovně uvedeny v příloze č. 1 obecně závazné vyhlášky Statutárního města Brna č. 33/2005, o místních poplatcích, ve znění vyhlášky č. 20/2006 a vyhlášky č. 5/2007, která v rozhodném období na věc dopadala, vznikla mu povinnost zaplatit místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství. Opačný závěr učiněný v předmětné věci by podle krajského soudu nebyl v souladu se zákonem ani s ustálenou soudní judikaturou. Pro úplnost krajský soud konstatoval nepřiléhavost odkazu žalobce na obecně závaznou vyhlášku Statutárního města Brna č. 12/2007, o místních poplatcích, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2008.

III.

Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel nesouhlasil s názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v rozsudku č. 1934/2009 Sb. NSS. Uvedl, že kdyby byla pronajímatelem třetí osoba, nebylo by o vyměření místního poplatku sporu. V případě, kdy by byla práva z pronájmu a povinnost k vyměření místního poplatku kumulovány v jediném subjektu, nelze ovšem využít obou institutů současně. Stěžovatel provozoval veřejnou tržnici na místě, které bylo do té doby veřejností netknuto. Uzavřením nájemní smlouvy tedy obec chránila veřejný zájem podle § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Stěžovatele tvrdil nesmyslnost „trestání“ nájemce za užívání veřejného prostranství vyměřením místního poplatku. Obec by podle něj měla vždy sjednat nájemné, které je ve veřejném zájmu a které v sobě kumuluje všechna možná plnění hrazená nájemcem. Dle dosavadních závěrů Nejvyššího správního soudu by bylo zcela přijatelné, kdyby obec levně pronajala veřejné prostranství s nesjednanou možností odstoupení od smlouvy a následně zavedla místní poplatek za užívání veřejného prostranství v maximální zákonem povolené výši. To vede k judikaturou posvěcenému obcházení norem soukromého práva, jejichž obsahem je stanovení výše protiplnění za pronájem pozemků, resp. užívání cizí věci obecně. Podle stěžovatele se nelze spokojit pouze s jazykovým výkladem § 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích a je nutné teleologickým výkladem dospět k závěru, že daný případ nelze pod předmětnou právní

normu podřadit. To platí tím spíše, je-li smyslem poplatku náhrada „ztráty veřejné uživatelnosti“.

IV.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Posouzení důvodnosti kasační stížnosti přímo souvisí s řešením právní otázky vztahu vyměření místního poplatku za zvláštní užívání pozemků vykazujících znaky veřejného prostranství a platby nájemného z titulu nájemní smlouvy týkající se stejných pozemků. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. 1934/2009 Sb. NSS uzavřel, že pronajme-li si nájemce pozemek, který je veřejným prostranstvím ve smyslu § 34 zákona o obcích, pak jeho povinnost hradit nájemné vyplývající ze soukromoprávního nájemního vztahu nenahrazuje veřejnoprávní povinnost platit místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství podle § 4 zákona o místních poplatcích.

Judikatura soudů jistě není neměnná a ani existence právního názoru vyjádřeného dřívějším rozhodnutím Nejvyššího správního soudu nebrání možnosti polemizovat v jiných případech s již vysloveným právním názorem. Zároveň však platí, že ustálenost rozhodovací praxe je nezbytnou podmínkou právní jistoty jako jednoho ze základních atributů právního státu. Změny judikatury by měly být opřeny o zásadní důvody, jakými mohou být např. změna právních předpisů souvisejících s vykládaným právním předpisem, změna právních názorů soudů, k jejichž judikatuře je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet, případně změna okolnosti podstatné pro působení právní normy dotvořené judikaturou apod., pokud potřeba takovéto změny převáží nad zájmy osob jednajících v dobré víře v trvající existenci judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, čj. 1 Afs 140/2008 - 77, č. 1792/2009 Sb. NSS). I podle Ústavního soudu nemůže být judikatura bez vývoje a není vyloučeno, aby i při nezměněné právní úpravě byla doplňována nebo měněna. Každá změna rozhodovací soudní praxe, zvláště jde-li o praxi nejvyšší soudní instance povolané k sjednocování judikatury nižších soudů, je ovšem jevem ve své podstatě nežádoucím, neboť takovouto změnou může být narušen jeden z principů právního státu, a to princip předvídatelnosti soudního rozhodování (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2170/08, http://nalus.usoud.cz).

Z uvedeného je zřejmé, že změna Nejvyšším správním soudem již vysloveného právního názoru musí být založena na zásadních důvodech, které vylučují setrvání na dosavadní rozhodovací praxi. V této souvislosti není nemístné klást zvýšené nároky na stěžovatele, neboť jsou to právě jeho námitky, které vymezují předmět řízení a stanoví tak do značné míry mantinely pro rozhodování Nejvyššího správního soudu.

Zpochybnil-li stěžovatel v nyní posuzované věci závěry vyslovené v rozsudku č. 1934/2009 Sb. NSS, nepřinesl pro požadovanou změnu judikatury nové argumenty, jež by již nebyly Nejvyšším správním soudem v minulosti zváženy. V rozsudku č. 1934/2009 Sb. NSS, na nějž lze na tomto místě pro stručnost odkázat, Nejvyšší správní soud podrobně zdůvodnil, proč povinnost hradit nájemné vyplývající ze soukromoprávního nájemního vztahu není způsobilá nahradit veřejnoprávní povinnost platit místní poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství podle § 4 zákona o místních poplatcích. Zachytil přitom všechny úvahy, kterými byl při posuzování dané právní otázky veden. Neopomněl se vypořádat ani s dosavadní rozhodovací praxí soudů a s relevantními doktrinálními závěry.

Nelze přehlédnout ani skutečnost, že plénum Nejvyššího správního soudu zařadil zmiňovaný rozsudek do Sbírky rozhodnutí tohoto soudu. I to je argumentem ve prospěch setrvání na tomto právním názoru.

Nejvyšší správní soud sám neshledal ani nad rámec argumentace stěžovatele důvody pro to, aby se odchýlil od své předchozí judikatury. Ostatně, teze stěžovatele, že je třeba dříve vyslovený právní názor aplikovat jen na situace, kdy je pronajímatelem třetí osoba odlišná od obce, jež je příjemcem místního poplatku za zvláštní užívání veřejného prostranství, by byl v rozporu se zásadou zakotvenou v článku 11 odst. 1 větě druhé Listiny základních práv a svobod. Podle té má vlastnické právo všech vlastníků stejný zákonný obsah a požívá stejné ochrany. Konec konců, Nejvyšší správní soud učinil závěry vyjádřené v rozsudku č. 1934/2009 Sb. NSS v situaci, kdy bylo pronajímatelem pozemků na veřejném prostranství Hlavní město Praha.

Odkázal-li stěžovatel pro podporu svého závěru na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 1933, sp. zn. 5211/31, in: Boh. A. 10623/1933, tento Nejvyšší správní soud připouští, že i rozhodovací praxe jeho prvorepublikového předchůdce je významným zdrojem poznání a představuje možné argumentační východisko při rozhodování správních soudů. Relevantní právní otázka byla přesvědčivě řešena soudobou rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu, nadto rozhodnutím zařazeným do jeho Sbírky rozhodnutí. Nejvyšší správní soud proto nepovažoval odkaz stěžovatele na starší judikát, který navíc vycházel z jiného právního rámce, za důvodný.

Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. září 2010

JUDr. Jan Passer
předseda senátu